

részének alkalmá volt látni a világ eseményeit megfestő sorozatot, s így itt, Kanizsán, össze is tudja vetni azokat a háborgó, tragikumot és komikumot ötvöző munkáit e békésebb hangvételű képeivel. Ezeket a festményeket úgy válogatta, hogy a kiállításba sűrítse az elmúlt két-két és fél évtized több festői korszakát is. Ennél fogva a kis retrospektíva nem törekszik az egyszólamúságra.

Gerincét a Bácska-sorozat képezi, amelynek minden darabja a táj szubjektív átélése, s annak bizonyítása, hogy csak látszólag szunnyadó, tétlen, tespedt vagy alvó ez a mai bácskai síkságunk, valójában tele van izgalommal, feszültséggel, drámaisággal.

A forró augusztusi nap erőteljes izzása például már-már lángra lobbantja a szalmakazlat, s csak Bácskában tud így vibrálni az átforrósodott levegő mint Pechán Nyár című festményén. Ennek a képnek az ellenpárja az Itató télen, amely az egykori bácskai tél dermesztő hidegét árasztja. Véleményem szerint ez Pechán egyik legjobb alkotása.

Festőnket nyilván valamennyien göcsörtös csatornaparti fűzfáiról ismerjük legjobban. Évtizedeken át volt a fűzfa e kitűnő rajzoló kimeríthetetlen témája. A hosszú keresésnek és kutatásnak az eredménye e néhány, immár stilizált fűzfa is itt a falakon, amelyben többé nem is a fát kell keresni, hanem a vonal ritmusát és harmóniáját: a kaotikusban a rendszert, az egészben a lényegét.

BORDÁS Győző

A FORUM DÍJAZOTT KÖNYVEI.
Az elkövetkező napokban sok szó esik majd Kanizsán a könyvről, a könyv sorsáról, a könyv helyzetéről társadalmunkban. Ezért jó, hogy a könyvek szemmel láthatóan is jelen vannak az írók között. És jó lenne, ha a beszélgetések, tanácskozások, vi-

rák után tennénk is valamit a könyvért.

Amikor a Forum fennállása 20. évfordulójának megünneplésére készülünk, leltárt készítettünk a két évtized alatt megtett útról. Kimutattuk, hogy 1957-ől — amikor az első Forum-jelzésű kiadvány megjelent — 1977 december végéig kb. 1130 művet adtunk ki. Könyveink átlagos példányszáma 1000, s ez azt jelenti, hogy húsz év alatt mintegy 1 130 000 darab könyvvel láttuk el olvasóinkat idehaza és külföldön, hisz a Forum kiadványait határainkon túl is terjesztjük. Remélem, egyetértetek velem, hogy ez — ami a mennyiséget illeti — jelentős eredmény.

Hogy azonban minőségileg mit jelent, azt ez a kiállítás, melynek megtekintésére ily szép számban összejöttek a könyv barátai, s melynek megrendezéséért a Forum hálaival tartozik a kanizsaiaknak, beszédesen bizonyítja...

Azok a Forum-kiadványok láthatók ezen a kiállításon, melyek művészi értékükért, kulturális jelentőségükért vagy pedig kivitelezésükért díjat kaptak.

Itt vannak elsősorban Híd-díjas könyveink. 1959 óta — amikor a díjat megalapították — minden évben a legjobb jugoszláviai magyar irodalmi alkotás szerzője kapja ezt a rangos elismerést; elsőnek Major Nándornak ítélték oda *Veresség* című novellás kötetéért, a legfrissebb Híd-díjas könyvünk pedig Herceg János *Embersora*. Összesen húsz mű írója érdemelte ki ezt a jutalmat. Szép számban kaptak könyveink szerzői Októberi Díjat a felszabadulás évfordulóján (Bori Imre, Fehér Kálmán, Majtényi Mihály, Németh István, Penavini Olga, Szirmai Károly, Varga Zoltán stb.). Megtekinthetők a kiállításon a Szentleky-díjas írók művei, a Sinkó-díjjal jutalmazott fiatal írók könyvei

(Juhász Erzsébet, Podolszki József, Utasi Mária stb.), Németh István Szirmai-díjas könyve, nyolc Neven-díjas ifjúsági mű (Bogdánfi Sándor, Brasnyó István, Gion Nándor, Jung Károly és Németh István könyvei).

A belgrádi Nemzetközi Könyvvásáron, melyet minden év őszén rendeznek meg, a jugoszláv kiadók az év legszebb kivitelezésű könyvének címéért folyó nemes versengésben vesznek részt. A Forum fennállása óta szinte minden évben díjban vagy elismerésben részesül ezen a versenyen. Ha megnézik kiadványainkat, azt hiszem, elfogulatlanul megállapítják majd, hogy a zsüri nem tévedett.

Húsz év munkáját, könyvkiadásunk két évtizedének legszebb eredményeit láthatják itt. Abban a reményben, hogy az elkövetkező esztendőik még gyümölcsözőbbek lesznek, s legközelebb még jobb, még szebb könyvekkel állhatunk ki a könyvbarátok elé, a Forum Könyvkiadó nevében megnyitom a kiállítást.

TOMAN László

ELŐKÉSZÜLETEK A FEST-RE Noha csak februárban kezdődik a FEST néven ismeretes belgrádi nemzetközi filmfesztivál, máris kialakulóban van műsora. A válogató bizottság eddig mintegy háromszáz filmet tekintett meg, s majd húszat már meg is hívott a szemlére. A jövő évi fesztiválon szerepelnek majd a következő filmek: *Egy összeesküvés autopsziája* (Algéria), *Maria Monteil fantasztikus világa* (Argentína), *Az 51. dosszié* (Franciaország), *A száműzöttek* (India), *A facipő fája* (Olaszország), *A szenvedélyek birodalma* (Japán), *Iranszvesztiták* (Kanada), *Egy erkölcsös éjszaka* (Magyarország), *Egy meg egy* (Svédország), *Bekötött szemek*, *Max szavai* és *Alice a spanyol csodországban* (Spanyolország), *Fekete fülű fehér Bim*, *Dráma a vadászon* és

Birjuk (Szovjetunió), *Éjféle expressz és Az ártatlanság ideje* (Nagy-Britannia), *Az elvált asszony*, *Hazafelé*, *A bemutató*, *Barátnők* és *A kőtéltáncos* (Egyesült Államok). A további filmeket a még mintegy kétszáz megtekintésre váró produkció közül jelöljük ki. A hazai alkotások közül csak Vatroslav Mimica *Oblak diverzáns utolsó hőstette* és Krešo, Golik *Ljubica* c. filmje jön számításba, mert az újabb filmek közül a többi már vagy bemutatják, vagy pedig a FEST előtt műsorra kerül moziujainkban. Ettől függetlenül alkalma lesz minden külföldi vendégnek megtekinteni legújabb filmtermésünket. *Az új jugoszláv film* címmel tájékoztató műsort készítenek a szervezők. A jövő évi filmfesztivál nemzetközi kerekasztal témája a film, az irodalom és a színház viszonya lesz.

NEMZETKÖZI ELISMERÉS KRLE ZÁNAK. A nyolcvanöt éves Miroslav Krleža újabb nemzetközi elismerésben részesült. Neki ítélték oda a Mediterrán Irodalmi Díjat, amelyet a palermói Mediterrán Művelődési Központ alapított, és minden évben a földközi-tengeri országok képviselőiből álló bizottság osztja ki. Krležával egyenlő hasonló elismerésben részesült még Giuseppe Tugnoli olasz író és Fadha Takun jordániai költő. A palermói ünnepségen Krleža munkásságát Giancarlo Vigorel ismertette, s bejelentette, hogy a díj odaítélése egybeesett Krleža válogatott műveinek olasz nyelven való megjelentetésével.

OSKAR DAVIČO KAPTA A NJEGOŠ-DÍJAT. Az ország egyik legrangosabb irodalmi díját, a Njegoš-díjat az idén a zsüri, több hetes, az újságírók jelenlétében lezajlott munkája után Oskar Davičo szerb költőnek ítélte oda *Cselekvő szavak* (Reč na delu) című kötetéért. Az eddig díja-

zott írók: Mihailo Lalić, Miroslav Krleža, Meša Selimović, Branko Ćopić és Blažso Koneszki. A Njegos-díj szabályzata a jövő évtől kezdődően megváltozik, és ezután külföldi szerzők is kiérdemelheti.

BÚCSÚ BODRITS ISTVÁNTÓL. Szeptember 29-én Újvidéken 68 éves korában elhunyt Bodrits István újságíró és műfordító. A két háború között a szabadkai *Napló* munkatársa volt, a háború után pedig az újvidéki Testvériség-Egység Könyvkiadó szerkesztője, 1958-tól, két évvel ezelőtti nyugdíjaztatásáig, a *Magyar Szó* szerkesztője. Harminc éven át foglalkozott műfordítással, elsősorban a szlovén irodalmat tolmácsolta magyar nyelven. Többek között France Bevk, Ivan Cankar, Beno Zupančič, Ciril Kosmač, Fetar Božič, Anton Ingolič, Andrej Hieng, Rudi Šeligo és mások műveit fordította. Fordítói munkásságáért a múlt évben a Szlovén Írószövetség kitüntette, és ugyanakkor megkapta a Bazsalikom-díjat is.

ÚJABB IRÁNYZATOK KÉPZŐ-MŰVÉSZETÜNKBEN A 3. Temerini Amatő. Képzőművészeti Találkozó tárlatát méltatja Ács József a *Magyar Szóban*, megállapítva, hogy évről évre érdekesebb a fiatal vajdasági képzőművészek találkozójának tárlata „A 3. TAKT bizonyítja, hogy korszerű programmal, tehetséges fiatalokkal és alapos szervezéssel jelentős eredményeket érhetünk el... A találkozónak elméleti műhelyt jelleget adtak annak érdekében, hogy a művészetnek intenzívebb s egyben általános és sajátos irányt szabjanak. A vajdasági művészet kissé lomha folyamatosságát újabb művészi irányokkal korszerűsíti.” A képzőművészeti kritikuskonceptuális művészetet, az inkább értelmi mintsem érzelmi irányba sarkítást tartja jelentősnek elsősorban Sebők Zoltán, Ju-

hász Illés, a Q-5 csoport, Papp Ferenc Kalapáti Ferenc, Madarász Tibor, Rácz János, Rácz István, Szarvák József, Novák Mihály, Csikos Tibor és Bada Tibor munkáiban. A tárlat résztvevőinek egy másik csoportja — Léphaft Pál, Péter László, Földi Ibolya, Tóth Béla, Mórincz Károly, Újházi Frigyes, Dorde Putnik, Fejes Zoltán, Vicsek István, Klipa Tatjana és Andrej Tišma — realiztikus és absztraktt kifejezésekben keresi önmagát, míg Radák Xénia zenografikájával új műfajt vezet be képzőművészetünkbe. Új hangon és ugyancsak kreatív módon szólalt meg Bába Ilona is. A nagyszabású kiállítás negyedik csoportjába azok a fiatalok tartoznak, akik a hagyományokhoz hű kifejezési formákat választották, mint például Nagy György Zoltán, Németh Mátyás, Horváth Tibor, Magyar István, és Fcjes István. A temerini művészeti találkozó Bíró Istvánról elnevezett díjat az idén Juhász Illésnek ítélték oda.

MEGJELENŐBEN A MŰVÉSZ-MONOGRÁFIÁK. A Forum Könyvkiadó Művészmonográfiák című új sorozatának első darabját — a Sáfány Imre munkáit bemutató albumot — avatta a Kiadó szeptember 23-án Szabadkán, a művész ötvenedik születésnapján. A több éve ágyhoz kötött festőművész munkáinak majd félszáz, jórészt színes reprodukcióit tartalmazza a kötet, amelyet Tolnai Ottó esszéje vezet be.

A sorozatban hamarosan még két hasonló jellegű kiadvány jelenik meg: az egyik Balázs G. Árpád munkáit, melyhez Bori Imre írt tanulmányt, a másik pedig B. Szabó György képzőművészeti alkotásait, valamint Bányai János és Bela Duranci írását tartalmazza.

CSÉPE-EMLEKNAP KISHEGYESEN. Ugyancsak szeptember 23-án

került sor az idei Csépe-émléknapra, amelynek központi eseménye az ötvenéves Fehér Ferenc köszöntése és a Kishgyes földrajzi neveit tartalmazó adattár bemutatója volt. Fehér Ferenc harmincéves költői pályáját Juhász Géza méltatta, kiemelve e költészet legfőbb értékeit, míg Matijevics Lajos gyűjteményéről Várág Gábor értekezett. Az emléknaphoz tartott, amelyen az e számunkban megjelenő *Versek éve* 1978 anyagából adott ízelítőt. Az est költsvendégei Domonkos István, Jung Károly, Fehér Ferenc és Tolnai Ottó voltak. A versek egy részét Kerekes Valéria, a Szabadkai Népszínház művészje mutatta be.

A BITEF DÍJAI. Szeptember 30-án, lapzártakor ért véget a több mint húsz előadást felsorakoztató belgrádi nemzetközi színházi fesztivál. A BITEF legjobb előadásává a nyugat-berlini Schiller Theater August Strindberg *Apa* c. előadását nyilvánították, a második díjat a kelet-berlini Volksbühne *Hamlet*-jének ítélté oda, a bíráló bizottság, míg a harmadik díjat ma-

gyar társulat, a budapesti Állami Báb Színház nyerte. A budapesti színház egy egész estét betöltő műsorban két opera bábváltozatát mutatta be, Bartók *Csodálatos mandarinját* és Sztravinszkij *Petruskáját*, továbbá Ligeti György *Avantures* c. zeneművére komponált tárgy-játékát és Beckett *Néma-játékát* adta elő, valamennyit Szőnyi Kató kitűnő rendezésében. A BITEF közönsége a nyugat-berlini és a budapesti társulat előadása mellett még a Pekinger Báb Színház részeseit is elismerésben. A fesztivál rendezői nagydíja Günther Krameré, a Schiller Theater rendezőjéé lett.

BRASNYÓ ISTVÁN SZIRMAI-DÍJA. Újabb elismerésben részesült Brasnyó István *Tükrös Madonna* c. káprázakötete. A múlt évi Híd-díj után most megkapta a Szirmai Károly Irodalmi Díjat is. A díjat évente felváltva osztják ki magyar, illetve szerbhorvát nyelven megjelenő novellás kötetért. A díjat október 7-én, a temerini Szirmai-émlékünnepségen adták át a szerzőnek.